

Előfizetési feltételek:

Egy évre 10.— Pengő
 Hat héra 5.— Pengő
 Három hóra 2.50 Pengő

TELEFON 98

BARS

Ára: 20 fillér

Hirdetések: díjszabás szerint. Gyakori
 hirdetők és velünk összekötésben
 álló hirdető irodák árengedményben
 részesülnek

Alapította: HOLLÓ SÁNDOR

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendőek
 Kéziratok vissza nem adtnak
 Felelős szerkesztő: Dr. KERSÉK JÁNOS

Megjelenik minden vasárnap reggel
 Főmunkatárs: Dr. KERSÉK LÁSZLÓ

A hirdetőket, előfizetőket és a reklám-
 cikkeket a kiadóhivatalba kérjük küldeni
 Felelős lapkiadó: HORATSIK PÁL

KOHÁRY

Írta: Koperniczky Kornél.

Léva történetében állandóan elhatározó erővel domborodott ki végvári jellege mind időben, mind térben. Történelmi szerepét és hivatását földrajzi helyzete szabta meg eleitől fogva. Végvár volt az idegen kard ellen, amidőn úgy kívánta a történelmi sors és végvár volt az idegen szellem ellen, amidőn Trianon gyásza borult a magyar nemzetre s ismét történelmi hivatást kellett vállalnia Lévának. Egyforma bátorsággal, végvári elhivatottsággal harcolt Konstantinápoly világhódító törekvései ellen s bátran vette fel a küzdelmet Prága elnemzetlenítő törekvéseivel szemben. Itt a Kis Magyar Alföld és a Felvidék peremén, a magyar és szlovák nyelvhatár választó vonalán, Lévának a magyar sors missziós szerepet jelölt ki, történelmi hivatásának erről a megszabott vonaláról soha sem térhet le, végvári őrálló szerepét mindenkor maradéknélkül betöltenie kell.

Végvári vitézeink egyik nagy hősi alakja Koháry István, aki a törökök elleni csatában, 277 év előtt harcosai élén, Léva védelmében, feláldozta vitézi életét.

A Koháryak ősei egyszerű köznemesek voltak Hontmegyében, de a törökkel vívott hosszú harcok során olyan vitézül forgatták a kardot, hogy a magyar történelemben dicsőséggel írták be nevüket. A Koháry-család vitézlő nemzetsége volt, hat sarja futott meg fényes pályán, ezek közül öt a hadjáratokban tűnt ki, a hatodik pedig a hivatali pálya legmagasabb csúcsáig, a magyar királyi udvari főkanclárságig emelkedett.

A köznemesi Koháry-család tagjainak vitézsége hozta meg fokozatosan a honti főispánságot, a bárói, majd a grófi rangot, s az utolsó Koháry, a lévai gimnázium egyik mecenása, Koháry Ferenc főkanclár már a hercegi koronát nyerte el. Nehéz feladat jutott osztályrészül: a gyűlölt Metternichel szemben a magyar érdekeket védeni. Koháry Ferenc főkanclár leányát Cöburg Ferdinánd herceg vette feleségül, e házasság révén a Koháry-család története összfelfonódott a Bourbonok és a Cöburgok történetével s az egyik Cöburg-Koháry sarjat, Ferdinánd magyar huszártisztet 1877-ben a tirnovói nemzetgyűlés bolgár fejedelmé választotta. Hogy ez a

Végvári magyar diákok internátusa Léván

A vallás- és közoktatásiügyi miniszter nagy jelentőségű rendeleteket adott ki az iskolai oktatással kapcsolatos nyelvkérdések szabályozásáról. Az egyik rendelet a nem magyar anyanyelvű gyermekek népiszkolai oktatásáról intézkedik és elrendeli, hogy az egész vonalon az anyanyelvi oktatás valósuljon meg. A helyzet tehát az, hogy mindaddig, ahol eddig kétfelnyelvű volt a tanítás, vagyis bizonyos tantárgyakat magyar nyelven, más tantárgyakat pedig nemzetiségű nyelven tanítottak, ezután nemzetiségű nyelven folyik majd az oktatás. A kormány rendelete megadja a lehetőséget arra, hogy a kétfelnyelvű tanítást továbbra is fenntartsák, ha ezt a szülők többsége kéri. Erről a nemzetiségi szülők részvételével külön bizottság előtt titkos szavazással döntenek.

A nagyjelentőségű új rendelet végrehajtásának a kormányrendeletnek, amelyet ez év februárjában még a Teleki-kormány adott ki. Jóllehet itt egy alaprendelet végrehajtásáról, illetve a magyar-német bécsi egyezmény végrehajtásáról van szó, annyit meg kell jegyeznünk, hogy a magyar kormány előkelő gesztussal mindent megtesz nemzetiségeink jogainak biztosítására és segédkezet nyújt anyanyelvűk fennmaradásához és virágzásához. Nem paragrafusok és kényvszerződések vezetik ebben, hanem a szentistváni elv, amely ebben az országban mindenkor egyenlő mértékkel mér magyarnak és idegenajtnak.

A kultuszminiszter másik — magyar szempontból még sokkal fontosabb rendelete — a magyar szörványok gyermekeinek magyar nyelvű iskoláztatásáról gondoskodik. A szörványok oktatásának kérdésén a multban óriási vereszeséget szenvedett nemzetünk. A kisebb csoportokban elszórtan lakó magyar-

ság közül csak az anyagilag tehetősebbek küldhették gyermekeiket máshová iskolába, nagyobb részük azonban nemzetiségi iskolát volt kénytelen látogatni. Ennek következménye az lett, hogy a magyarság igen értékes végvári elemeinek nemzedékei nem abban a szellemben és azon nyelven tanultak, amit a nemzet joggal megkívánhatott volna.

Höman Bálint kultuszminiszter reformja e téren valóban korszerűsítő jelentőségű, nemcsak azért, mert bonyodalmass, nehéz kérdést eredményesen old meg, hanem azért is mert elsősorban jelent komoly cselekedetet a magyarság töredékeinek megmentésére. A magyar faj és magyar nyelvünk szeretete sugalmazta azokat a rendelkezéseket, amelyekből látni, hogy a nemzet egyetlen magyar gyermekről sem akar lemondani. Ott, ahol a szörványok sűrűbben helyezkednek el, már ez év őszén internátusokat létesítenek a magyar gyermekek számára. Ahol ez a megoldás nem lehetséges, de legalább 10–15 magyar gyermek van, ott lehetőség a nemzetiségű iskola keretén belül létesítenek külön tantermet és tagozatot a kismagyaroknak. Ahol ez sem volna lehetséges, ott vándortanítók végzik a magyar oktatást, vagy pedig a gyermekeket magyar családok körében olyan közegekben helyezik el, ahol magyar oktatást kaphatnak. Ez az utóbbi megoldás áldozattal jár. De a szülők ez esetben nemzetükért hoznak áldozatot és a gyermekeket befogadó családok hivatása szépen fejezi ki az ősi magyar patriarkális, családias szellemet.

Mind az idegen ajku, mind a magyar gyermekek oktatására vonatkozó rendeletek egy közös igazságot bizonyítanak. Azt, hogy Szent István országa és annak minden fele-

választás szerencsés volt, bizonyítja Bulgária felemelkedése, az a magyar vér pedig, amely a bolgár család ereiben csörgödez, biztosítéka Magyarország és Bulgária, e két rokon nemzet állandó szoros barátságának. Az őstörténeti kutatások megállapításai szerint a magyar-bolgár kapcsolatok nem új keletűek, de már a magyar őshazából eredők s csaknem másfél évezredes időről beszélnek. A bolgár király az országában 18 év óta kutató magyar tudóst fejedelmi bőkezűséggel támogatja munkájában. A Budapesten felállítandó Bolgár Intézet a magyar-bolgár kapcsolatok még szorosabb kialakítását fogja szolgálni.

A bolgár királyi családban a magyarság szeretete vérségükből folyó tradíció. A bolgár királyi családot az ősök vitézül forgatott kardja és kiömlő vére fűzi Bars—Hont vármegyéhez, Lévához, ahol mind Ferdinánd, az atya és Boris jelenlegi király, a fia, oly gyakran megtörtült s gyermekkori emlékei is összefűzik ezzel a vidékkel.

Koháry István igazi példaképe a keresztény magyar vitéznek. Heroi-

kus hős és mélyen vallásos lelkű. A lévai csata kezdetén a csatatéren meggyónt és magához vette az Ur testét. Koháry István kultuszát szolgálta dr. Ruffly Pál Barsmegye egykori alispánja, a magyar gyermekvédelem alapjainak megvetője, abban a történelmi drámájában, amelyet a magyar millenium alkalmával a lévai várbán rendezett ünnepélyen bemutattak. A Koháry-kultusz feltámasztása a felszabadulás után kötelességünké vált. Ezt szolgálja majd a hős tervbe vett szobrának felállítása a lévai vár tövében, amely egyben méltó emléke lesz a török ellen vívott utolsó lévai csatának is s disse a nagy történelmi multu, 900 éves városnak, amely viharos multjának új szakaszához ért s ezen új szakaszában a város arcának, külső képének feldiszfizetésére is többet gondolunk. A vár környékének folyamatban lévő rendezésével és a Koháry-szobor felállításával városunk történelmi jellege erősebb kiemelést nyer s a polgári munkásélet Lévája ezzel áldoz a régi vitézkedő Léva emlékének.

ős vezelője istenadta kincsek tekinté az anyanyelvet. Ezt senkítől elvenni nem akarjuk és egyetlen magyartól elvenni nem engedjük. Ez a becsületet mérték, amely védelmet és békességet jelentett ezer éven át az itt élő népeknek.

E rendelet végrehajtásával szeptemberben Léván is megnyílik a végvári magyar diákok internátusa. A Bors megyei Általános Tanítói Egyesület az internátus céljára felajánlotta a lévai Tanítók Házát, amelynek átalakítási tervét már készíti az államépítészeti hivatal. Az átalakítás és berendezés költségeit az állam fedezi.

Megindult a küzdelem a káromkodás ellen

A horvát kormány rendeletet adott ki, melynek célja a káromkodás végleges leüldözése. Aki a rendelet ellen vét, vagyis káromkodik, azt harminc napra letartóztatják. A visszaeső bűnösökei kéthónapi újabb elzárásra ítélik. A miniszter mindenkit felkér arra, hogy a káromkodókat nyomban jelentse fel. Kérdés, hogy a rendelet meg tudja-e szüntetni a káromkodást. Mi magyarok nagyon jól ismerjük ezt a bűnt, ősidők óta küzdöttünk ellene, sokkal szigorúbb rendelkezésekkel, mint most a horvátok, mégis némely vidékünkön még ma is olyan szépen ki tudják cifrázni a különböző fűzfánfűtyö-

löket és jégenkopogókat, hogy érdemes volna ezt megőrizteni és a káromkodókat a múzeumban kitűzve elhelyezni. Két száz évvel ezelőtt Dugonics András írónak az íráspája a kocsmában emlegette keresztelő Szent János, nem éppen a legajátosabb módon. Arra ítélte, hogy a nyelvéti ki kell vágni. Csak hosszas írározás és könyörgés után sikerült elérni, hogy a nyelvivágást pénzbüntetéssé változtatták át.

Mária Terézia királynőnk hat forintot fizetett mindenkinek, aki egy káromkodót feljelentett.

Vizont, aki káromkodott, annak más fizet-



Rovátkos díszű kiskapu (pogánykorból való dísz) és magyar ház. Léva, Bottka-utca

Léva a magyar népművészet szolgálatában.

Minden nemzetnek, így a magyarnak is, csak addig van joga az élethez, amíg vannak és lesznek olyan nemzeti sajátosságaink — erőneink — amelyek értékesen különböztetnek meg bennünket más nemzetektől. Mihelyt erőneinkben fogyatkozunk, avagy teljesen megszűnünk, vele együtt ugyanazon időben mint nemzet is megsemmisülünk.

Nemzeti életünknek nem egyedül kifejezője csupán a beszédnyelv. Mi magyarok lelkeleg igen szegény nép lennénk, ha csak a nyelvünk képviselné az összes nemzeti tulajdonságainkat. Van egy másik értékes kifejezési eszközünk is s ez a formanyelv. Ide tartoznak az összes művészetek, amelyek lehetnek térbeliek és időbeliek. A térbeli művészetek közé számítjuk a képzőművészeteket: festészetet, rajzot, népművészetet, iparművészetet, szobrászatot és az építészetet. Iskolánk a disztörzsi oktatáson keresztül a népművészettel foglalkozik behatóan, majd pedig ennek folyamányaként az iparművészettel. Feléleszteni Léván a formanyelv segítségével magyar népművészetünket, azt továbbfejleszteni és újat alkotni.

Léva városa mint magyar végvár, mindig büszke volt történelmi hívatására. És joggal, mert ennek a feladatának az adott körülmények között tőle a legjobban telhetőleg mindig meg is felelt. Tudom, talán kissé soknak látszik, amit Lévától kívánni merészelek. De azt is tudom, hogy ezt Léva és környéke megvalósítani képes lesz: egy olyan formai jellegű, amit sehol máshol ne lehessen látni, csupán csak Léván. Városunk kulturális központja hazánk egy elég tekintélyes földszájának, a Garamvölgyének. Legyen tehát ennek az Isten áldotta szép vidéknek Léva méltó képviselője. A tabáni s a város egyéb helyein széjjel szórta álló néhány évtizeddel ezelőtt épülő kis házak legyenek alapelemei építészetünknek. Lévának ezen a téren egy egészen különálló formai sajátossága van, melyet sehol máshol nem találhatunk meg. Városunk külső képét igen előnyösen az változtatná meg, ha képesek lennénk ebben a gondolat-körben építészetünket fejleszteni és nem elfelejteni. Léva modern épületei semmilyen sem különböznek Európa egyéb városainak épületeitől. Pedig különbözők kellene, mert van alapmotívumunk, van miből meríteniünk. Nem tudom megérteni, hogy nekünk magyaroknak az építészet terén miért kell a nyugatról beáramló kulturának szolgálai utánzóit lenni akkor, amikor alkotók is lehetnénk. És az építészet terén, ha magyar építészetről beszélünk napjainkban, csakis a székealy alapelemekre gondolhatunk. A székealy alkotó erőnek valóban sokat köszönhetünk. De ugyanazt, amit a székealyknél értéknek nyilvánítottunk, elszórtan ma már teljesen elfeledve fellel-

hetjük a Garamvölgyén is. Léván a Bottka-utca, majd Felsőszecsén, Újbarson, Garamlőkön, Tőhölön és a legtöbb garamvölgyi községben. A rovátkás díszű kiskapuk.

A rovátkás dísz ősi pogány motívumunk, amely körös, félkörös és kereszt díszekből, tehát mértani elemekből áll. Garamvölgye módosabb családjai tele vannak a lisztes „szuszék”-ekkel. Díszítésükre nem a tulipánt, de a rovátkos díszet használták. Anyyira ősi dísz ez, hogy még a románkort is megelőzi. Az idők vihára mit sem változtatott ezen ősi pogány díszítésünkön, talán éppen azért, mert lezárt egészet alkot.

A köztudat egyáltalán nem tud róla, hogy a kapudíszek és szuszékok, temetői fejják rovátkos díszei ma már több mint ezer éves multra tekinthetnek vissza. Ezek az egyszerű díszek a nemzeti szellem szolgálataiban valósággal összekötő kapcsot jelentenek, mert a Dunántúlon épp úgy jelentkeznek, mint az Alföldön avagy Erdélyben. Ime tehát a magyar népművészet nemzeti erőnknek egyik hatalmas kifejezője.

Vannak művészeti stílusok, amelyek nem dicsékedhetnek ilyen hatalmas múlttal: a kalocsai mindössze 75—80 éves, halasi 40 év körüli, a matyódiész a szürhímzéstől vette eredetét ahol 200 évnél régebbi időt nem tudunk megállapítani. A tulipános dísz létezésére mintegy 450 évre tudunk visszamenni. Valószínű azonban, hogy ennél sokkal régebbi eredetű.

Léván is megindult egy folyamat a nőpariskola keretén belül, amely városunknak eredetit, egyéni óhaját létesíteni, amely idegenforgalmi szempontból is értéket fog jelenteni. Ennek szolgálatába állítja a nőpariskolában rendezett, vagy azon kívül álló, de hozzá tartozó népművelési tanfolyamokat is.

Amint a fenti számok mutatják, népi stílusaink nem egy időben keletkeztek, természetesen nem is ugyanazon körülmények között. Kevesen tudják azt, hogy Kiskunhalas népi művészete Dékány Árpád lelkes kiskunhalasi rajztanárnak, a csetneki (Gömör m.) csipke a Szontagh növéreknek de különösen a mintarajzkolát végzett Arának és a nemes-hanyi (Zala m.) csipke pedig Tóth Máriának köszönheti eredetét.

Itt is felvetem a kérdést! Miért ne lehetne Lévának is egy, valami ezekhez hasonló, de mégis Lévára teljesen jellemző újszerű magyaros népi díszítőművészetet kialakítani? Mielőtt a nőpariskolát megindítottam volna, ez a kérdés már erősen foglalkoztatott. A „Bars”-ban több erre vonatkozó ciklem jelent meg.

Halason egy szép csipkeházat, Tihanyban, Kalotaszegen népművészeti házakat építenek. Kolozsvártól ugyanezt a célt a Pitvar szolgálja. Nagyon időseket tehát a kérdéssel Léván is foglalkozni. A gondolatot oda fejleszteni, hogy pár év múlva Léva is hasonló jó hírnévnek és forgalomnak örvendhessen. A célt a nőpariskola közreműködésével szándékoztam megvalósítani. Népművelési tanfolyamaink ezért voltak a nőpariskolával párhuzamban. A következő évben a környékbeli falvakat is szándékoztam bevonni. Mult évben lévai zsinórdísz volt a tárgyunk.

Garamvölgye földműves társadalmának úgy apai, (Felsőszecsce) valamint anyai (Marosfalva) ágon a sarja vagyok. Édesapám önműveléssel három iparra jogosult fűró-faragó ezermester. Ezt az értékes társadalmi réteget szívem szerint mindég őszintén szerettem s annak gazdag lelki világát leplezetlenül ismerem. Tudom azt, hogyan kell velük bánni, ha a népművészeti munkásság gondolatának őket megnyerni szándékozom.

Hiszem, hogy azt a munkásságot, amit évekkal ezelőtt a szegedi M. A. N. Sz.-ban megindítottam. (Létesítünk Szegeden népművészetet!) s ott tanárként és tanítónőként 6 hónapos tanfolyamot rendeztem tapasztalatokban gazdagodva, azt a jó Isten Léván bizonyára valóra engedni váltani, mint olyan helyen, ahol a helyi viszonyokat a legjobban ismerem. Áthelyezéssel ugyan ezt a munkát egyelőre veszély fenyegeti, de bizom Isten Keze irányításában. Ha Ő akarja, el fog hártani minden akadályt. Állíthatassék mindenki a neki leginkább megfelelő helyre.

telt. Ezek a fizetési tételek suhogó magyarórápácában voltak kiszabva. Például: „Ebdia!“, „Kutyatermette!“. Ennek a büntelése öven bot volt. „Ördögadta!“, „Disznóadta!“, nyegven bot. „Ebugatta!“, „Ebayád!“, „Ebanya leke!“, 25 bot. „Lincos loboós!“, „Ménkü teremtetle!“, „Fekomadta!“, „A ragyogját!“, egész enyhe káromkodásnak számított, tiz bottal már meg lehetett üzni. Aki rosszat kívánt felebarátjának, azt később már nem is számították káromkodásnak. Így például nem büntették azt, aki azt mondta: „Üsön meg a guta!“, „Fuson ki a szemed világa!“, „A nyavalya törjön ki!“, „A ördög bujjék beléd!“, vagy a „Ménkü csapjon beléd!“. Azt sem büntették, aki azt kívánta, hogy „akaszának fel a neved napján!“. Az ugynevezett „huszáros“ káromkodást a magyar a töröktől és a rác-horvát vitézi vértől tanulta. Nálunk az Egyház küzd a legszigorúbban a káromkodás ellen. Hiatalos bűnt követ el, aki Isten nevét könnyelműen kimondja, vagy a szentek nevét emlegeti. Az átkozódó az Egyház szerint megérdemli a poklot. De hát miért káromkodik a magyar? Azért, mert haragszik. És hogy

hirtelen nagy haragja milyen szörnyűséges, azt szavakkal akarja kifejezni. Akárhogy van, mindenképen nagyon csunya dolog a káromkodás, szokjunk le róla.

Magyarországon Eger városa is megindította a harcot a káromkodás ellen.

Az egri vallásos egyesületek nagygyűlésén beszéltek meg, miként küzdjenek a káromkodás ellen. A megbeszélés eredményeként 30.000 rőpcédulát osztottak szét a városban és ezeken a rőpiratokon magyarázták, milyen nagy bűn a káromkodás és tanácsokat adtak, hogyan lehet erről leszokni. Pakrátokat akasztottak ki a városban, a közhivatalokban, az iskolákban, sőt a kocsmákban is a káromkodás ellen. Az egri rendőrkapitányság vezetője szívesen látja a tanácsokat minősítette a káromkodást és felhívta a rendőrség tagjait, járjanak elől jó példával és a káromkodókkal szemben a legszigorúbban járjanak el. A város főpolgármestere ugyancsak napirendre hozta fel a testület tagjait, tartózkodjanak a káromkodástól.

Lévn is meg kellene hirdetni a harcot ellene. Borzalom hallani az utcán gyakran felhangzó trágár és csemány káromkodásokat.

KOLONFÉLÉK

SVENT ISTVÁN KIRÁLY NAPJÁN

Szerdán, augusztus 20-án lesz államalapító nagy királyunk és nemzeti boldogságunk ünnepe, legnagyobb nemzeti ünnepünk, amidőn az egész magyar nemzet lelke egyetlen megasztos érzésben fohászódik a szent királyhoz, aki Magyarországot odahelyezte Szűz Mária lábai alá, hazánk patronájává kérvén fel. Álmaloktól szent királyunk a legnagyobb örökséget hagyta nemzetére: a Kárpátok övezte szépséges szentistváni birodalmat és a magyar szent korona keretében élő népek testvériségének cseméjét. Fajdalmas érzéssel zeng fel ezen a napon az ősi ének: Hol vagy István király, Téged magyar kíván... Ez a himnikus ősi szöveg a legbensőségesebb tölmácsolója a magyar nép szent Istvánhoz kapcsolódó érzelmeinek. A magyar nemzet mai történelmi korszakában különösen felkeltő lelki érzésekkel kapcsolódik szent István erős kezéhez, hogy utját ne tévesse a nagy földindulásban. Az ünneppel kapcsolatban Léva város polgármestere az alábbi felhívást bocsátotta ki: Dicső Királyunk, Szt. István emlékéért ez évben is a szokásnak megfelelően kívánja megünnepelni Léva m. város közönsége. Ez alkalommal d. e. 9 órakor a Kossuth Lajos téren az Országzászló előtt tábort misén vesznek részt a katonai és polgári hatóságok. Ugyanezen időben a fellekeltet leplombában ünnepléyes istentiszteletet lesznek. Egyben felkérjük a város közönségét, hogy lakóházaikat loboózzák fel. Rossz idő esetén a katonai és polgári hatóságok d. e. 9 órakor a plébánia tempomban, a rendőrszolgálat és a levante egyesület a piarista templomban vesz részt az ünnepi szentmisén. Felkérjük a hatóságok, hivatalok és egyesületek vezetését, valamint a város közönségét, hogy ezen ünnepléyes istentisztelet mentől nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek.

— BARS—HONTVÁRMEGYE KÖZIGAZGATÁSI BIZOTTSÁGA t. hó 13-án tartotta a havi ülését. Az alispán jelentésben hallatta a magyar hadsereg diadalmas legyvertényeit s rámutatott arra, hogy a háború kimenetele az eddigi győzelem alapján nem lehet kételkedés. Majd megemlékezett gróf Wlczek Frigyes volt honf. főispán elhunytáról, akinek érdemeit a bizottság jegyzőkönyvében örökítette meg. Jelentette, hogy a vármegyében teljes a rend és a nyugalom, a lakosságélete és munkája nyugodtan folyik. A vármegye területén megindított mederrendezési, partbiztosítási és vízelcsapolási munkák tervezésénél folytak. Mintegy harminc helyen dolgoznak s a munkák gyorsabb lebonyolítása céljából lengyel katonai munkásszázadok kirendelését kérte. Majd közléstái ügyekről számolt be. A tűzifa beszerzése és tárolása folyik. A földm. min. újabb tízezer ürméter

fát utalt ki a vármegye részére, ami aránylagosan került kiosztásra a fenagyteresekedők között. A petrolium kontingenst tiz százalékkal felemelték. — A gazdasági felügyelő jelentése szerint a vármegye területén a remélt termés meg lesz. A kapás növények szépen fejlődtek. A takarmányféllekből jó termés van, így a teleltetés száraz takarmányozás szempontjából nem fog nagyobb nehézséget okozni, ellenben az értakarmány beszerzése már nehezebb lesz. — A tiszti főorvos jelentése szerint 72 helyen fertőző betegséget észleltek. Ebből kanyaró 31. Felütő a malária jelentkezése, 16 megbetegedéssel. Ujabb 29 nyilt gümőkóros megbetegedést jelentettek. A Z'd. kereszties szolgálat és az egészségvédelmi főszövetség tanácsadósan 2753 egyén jelent meg. Ezek közül 220 gümőkóros, 40 nemi és 115 egyéb beteg. A védőnök 2500 családot látogatott meg. — Az államépítészeti hivatal főnökének jelentése szerint a mezőgazdasági munkák miatt az utépítések és szállítások kisebb erővel folytak, sőt munkáshány miatt egyes építkezéseket be kellett szüntetni. — A pénzügyigazgatóság jelentése szerint vármegyénből elemi hárt jelentett (talszjvz, de főként jögező) 1184 adózó 2430 holdon. Júliusban áll. egyenes adóban befolyt 113.125 P., amely öszeg a múlt év hasonló időszakában befolyt öszegnél 27.324 P.-vel több. Egyéb adókból és illetékekből is több folyt be, csupán a fényüzési és forgalmi adó befizetése csökkent.

— A SZLOVÁK NYELVŰ TANÍTÓI TÖVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAM ZÁRÓÜNNEPELYE folyó hó 9-én ünnepléyes keretek között zajlott le. Az ünnepléyes megjelent a kultuszminisztérium képviselőiben dr. Lshmann György tanügyi titkár, a helyi vezetők közül: a vármegye alispánja, a város polgármestere, az enyházi- és világi vezető férfiak közül számosan. A magyar Hísekegy előnéklése után dr. Wagner Ferenc tanfolyamvezető tanár üdvözölte a megjelenteket s felkérte a miniszteri kiküldöttet a tanfolyam ünnepléyes bezárására. Dr. Lshmann György tanügyi titkár zárószóiban röviden ismertette a magyar kormány nemzetiségpolitikai álláspontját. Hangsúlyozta, hogy a szentistváni birodalmi eszme gondolata alapján minden magyar állampolgár nyugodtan használhatja anyanyelvét úgy a magár- mint a közéletben. Zavartalanul éheti a maga kulturális életét, amennyiben annak megjelenési formája nem rejt megában veszélyt a magyar államegységgel szemben. A magyar kormány minden hátsó gondolatot mentesen haljtja végre a nemzetiségpolitikai törvényeket és rendeleteket. Ezzel a törekvéssel tudja leginkább biztosítani a magyar dedence békéjét, nyugalomát. A tanfolyam megrendezésével is az volt a kultuszokmány egyik célja, hogy ezt a gondolatot tudatosítsa a nemzetiség helyen működő tanítók lelkében; továbbá, hogy az itt megjelent tanítók tökéletesíthessék magukat a lehetőséghez mérten e szlovák nyelv elsajátításában.

Amit meg kell írni

Lévai piaci kép 1941. augusztus 9-én.

Első vevő: Hogy ez a kacsa?

Eladó: 12 pengő!!!

Első vevő: Nem gondolja, hogy sok pénz egy ilyen kacsáért?

Eladó: Ha magának sok, egyen káposztát!!!

Odafurakodott másik vevő kinyitja dusan ruzsost száját: Adja ide, tizenhárom adok érte!!!

Első vevő leverten ballag a káposzta felé. Kacsát tizenháromért vigan viszik sakter kése elé. Nép mérges. Eladó nem mérges. Ujságíró ír. Hatóság nem olvas?

Ama Kazinczy-utcai (éégi Zöldkert-utca) lakók, akik mult heten elfelejtették elolvadni ezt a rovatot: vegyék elő újból a „Barsot“.

Vasárnap délelben 12 óra 10 perckor döglött lovat szállítottak a város főutcáján, ugylátszik, hogy ujabban a város ünnepi hangulatát nem trágyahordással, hanem állati hullak szállításával akarják növelni. Ilyen szállításokat miért nem a mellékutakön intéznek?

Országszerte teljes lendülettel folynak a nyári Vasnap-ok. Lévn is lezajlottak. Eredménye és fél vagon anyag. A levettek kiváló és áldozatkész gyűjtő munkatársaknak bizonyultak. Le a kalappal lelkesedések előtt! Az ésszerűség és szervezethegység nagy nemzetgazdasági eredményeket érhet el a különböző hulladékok gyűjtésével.

Özmmel állapította meg, hogy az utóbbi feladatot a tanfolyamhallgatók szép eredménnyel végezték el, így valamennyien megkapták a kormány 250 pengős tanulmányi segélyét. A miniszteri kiküldött beszédre a tanfolyamhallgatók nevében Massányi Kornél örekléjvári körzeti iskolafelügyelő válaszolt. Megköszönte a magyar kormány kitünző gondoskodását a nemzetiség helyen működő tanítókkal kapcsolatban s ígérte, hogy valamennyien maradéktalanul és töretlen lélekkel fogják vgrehajtani a magyar kormány kulturpolitikái rendelkezéseit. A tanfolyam előadó tanáraitól meghatottan bucsuztak el ezután a tanfolyamhallgatók. A meghitt és meleg ünnepléy végén a 250 pengős jutalmakat osztotta ki dr. Kéri János tanfelügyelő, majd a Himnusz lelkes éneklésével fejeződött be.

— A BAROSS SZÖVETSÉG tudatja tagjaira, hogy a „Budapesti Közlöny“ hivatalos lap az ügyvezető elnökéél (Werböczy-tér 1.) mindig rendelkezésükre áll.

— ITELETEK. A lévai járás főszolgabirája mint I. fokú rendőri büntető bíró a következő ítéleteket hozta: Hoffer Sándor izr. vallásu barabarcseki lakost a cséplési rendelet áthágása miatt; azért, mert a cséplés után a Közélelmészési Hivatalba, illetve a községi előjárószághoz bejelentett időben, hanem egy nappal előbb kezdte meg: 8.000 P. pénzbüntetésre vagy 30 napi elzárásra, továbbá a szabálytalan cséplés eredményének, száz métermázsá buzának elkobzására ítélte. — Dr. Weisz László izr. vallásu alispáni lakost 2.000 P. pénzbüntetésre vagy 30 napi elzárásra ítélte, mert a cséplési másszákhönyvet szabálytalanul vezetett. Ugyanis a szákhöbba 82 kg. buzát mértek, de a másszákhönyvbe csak 80 kg.-ot jegyeztek fel, a le-mázsától 20 szák buza helyett a másszákhönyvbe csak 18 szákot jegyeztek fel. A szabálytalan könyvvezetés folytán mutatkozó 245 kg. buza kikönbözölet a büntető bíró elkobozta. Az elláték az ítélet ellen fellebbezést jelentettek be.

— A VÖRÖSKERESZTES HADIKÖRHÁZRA Márton István tiz, özv. Deák Miklósné öt és Neumann Vilmos egy pengőt juttatott lapunkhoz.

— HONVÉDZÁSZLÓK. A Tükör augusztusi száma írja: A Világosnál zsákmányolt 29 gyalogsági, 31 lovassági és egyéb jellegű (emlék-, gyakorló-, dísz-, stb.), vagyis összesen 60 darab zászlót az oroszok 91 éven át a moszkvai Kreml legelőkelőbb helyén őrizték. Ezekből az év elején 56-ot kaptunk vissza, 4-et emlékül tartottak meg. Ezeken kívül egy volgamenti katonai raktárban állítólag 24-et látott egy volt magyar hadifogoly, mások pedig vidéki múzeumokban 1–2 darabot. Ezeknek felszerítése még hátra van.

— A SZABADSÁGHARC HONVÉDZÁSZLÓIRÓL közli érdekes beszámolót a Tükör nagy terjedelmű augusztusi számában Aggházy Kamil ny. ezredes. A szép kiállítású folyóiratról ki kell emelnünk még Ilyés Gyula: Falusi gyermekék. Cser László: Bámészokdás Pakinában, Geszö Sándorné: Korok és divatok, Bavlirqa Borsody Béla: Régi bujai cukrosütő mesterek, Békay Bláné: Emlékeim Gergei Artúrrol, Révay József: Ostia feltámasztása című cikkét. Különösen érdekes a Tükör augusztusi száma irodalomtörténelmi szempontból, mert ebben közli Lukács József Madách Imre eddig ismeretlen kéziratát. A szépirodalmi részben Bibó Lajos, Kádár Erzsébet és Nagypál István novelláit, valamint Wöhrer Sándor, Koréhgyártó Emér, Birányi Tamás és Szalay István versét közli a lap. Változatos szemle-rovatokon kívül számos művészi fénykép, rajz és reprodukció gazdagítja.

— AZ ELKÖLTÖZÖTT CSEH MORVA TELEPESEKELT SZEMBEN FENNÁLLÓ KÖVETÉSEK BEJELENTÉSE. A hivatalos lap közli a pénzügyminiszter rendelkezését az elköltözött cseh-morva telepekkel szemben fennálló követelések bejelentéséről. E szerint mindazok a magyar hitelvezők, akiknek az elköltözött cseh morva telepekkel szemben a visszacsatolás előtti időből származó követelésük van, kötelesek a követeléseiket 1941. augusztus 31-ig az erre szolgáló nyomtatványon bejelenteni. A bejelentést — amennyiben pénzügyintézetek jelzáloggal biztosított követeléséről van szó — a Pénzügyi Központ, amennyiben egyéb követelésről van szó, a pénzügyminisztériumhoz kell megtenni.

— IPAROSOK ÉS KERESKEDŐK ÖREGSÉGI BIZTOSÍTÁSA. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kidolgoztatta az iparosok és kereskedők öregségi és rokkantsági biztosítására vonatkozó tervezetét. Most a Szakszervezeti Hivatal soronkívül dolgozza fel a legutóbbi népszámlálás alapján az ország önálló kereskedőire és iparosaira vonatkozó adatokat. Ezek fognak alapul szolgálni a biztosítási kérdés megoldásához. A Kamara tervezete szerint az OTI-tól és MABI-tól függetlenül önálló biztosító intézet felállítása szükséges olyan módon azonban, hogy az intézmény együttműködjön az OTI-val és a MABI-val. Ez többek között azért is szükséges, hogy a munkásokból és kereskedelmi alkalmazottakból önálló iparossá, illetve kereskedővé lett egyének ne veszítsék el az OTI-nál vagy MABI-nál befizetett járulékaikat, ha pedig az önálló iparosok és kereskedők újra munkásokká vagy kereskedősegéddé lettek, az OTI-hoz, illetve MABI-hoz lehessen átutalni a tagok vasutasága nélkül járulékaikat. Az önálló iparos és kereskedő biztosító intézet felállítása azért is előnyösebb, mert kisebb az ügyviteli költség. Az iparosok és kereskedők biztosítását kötelezővé tennék, a járulékot pedig hét jövedelemosztályba sorozva, a kereskedő és iparos vagyoni állapota szerint állapítanák meg. A legkisebb havi járuléki ilyen alapon 4 pengő, a legmagasabb 50 pengő lenne és a járadék is ilyen arányban válnék esedékesek. Az ugynevezett járadékterhet német mintára évi 360 pengőben állapítanák meg, ami az OTI-nál ezidőig csak 120 pengő és most tervezik ennek az összegnek 150 pengőre való felemelését. Az iparosok és kereskedők özvegyeire és árváira is kiterjed a biztosítás. Az árvák 18 éves életkorukig kapnának segítséget. A tervezetet az iparosok és kereskedők körében nagy érdeklődéssel fogadták és biznak abban, hogy a kisiparosság és kiskereskedői osztály mai nehéz helyzetének figyelembevételével rövidesen meg is valósul az intézmény.

FELHÍVÁS!

Felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy a különlegesen finom illatú **JOLLY JOKER KÖLNIVIZ** LÉVÁN minden szaküzletben kapható.

JÉGSZEKRÉNYEK

villamos hűtőköszülékek, sörkimerőköszülékek, fagylaltgépek, jéggyártó berendezések.

HENNEFELD jégszekrénygyár
BUDAPEST, VI 0-utca 6.
Árjegyzék ingyen és bérmentve. T.: 112-026, 115-646.

— NAGYSALLÓBAN az iparos ifjúság augusztus 20-án a Groman-féle vendéglő kerthelyiségében bucsubált rendez.

— AKIT MA ÁDRÁGITÁSON KAPNAK, annak ugyancsak elhagadják a nótáját és ha szerencséje van, néhány évig a fegyházban gondolkodhat azon, hogy tényleg jó üzletet csinált-e. Ádrágitók mindig voltak. A régi időkben komplároknak, kupcsoknak és himpelléreknek hívták. A megvők és városok védészeket ellenük, ahogy tudtak és minden módon megakadályozták az ádrágitást. A legmagasabb ár rögzítését azelőtt limitációnak hívták. A hatóság megszabta az élelmiszer és a fontosabb iparcikkek árát és aki drágábban árult, arra meggyapálcaival szíjaztak, vagy ahogy akkor mondták: a hajdu szabott rájuk hupikék nadrágot jávörös posztóból. Aki hamis mérleget használt, ugyanerre a sorsra jutott. Komárom városa kétszáz évvel ezelőtt így határozott: „Ha pedig a legények közül valaki hamisan mérné a húst, ahányszor csak rajta tapasztalják, a piaccon megospartatik száz pécával.” Ha a pék kisebb sütéményt, vagy kenyeret árult, a vízbe vetették. Nem a sütéményt, hanem a péket. 1721-ből való ez a rendelkezés: „A 25 pengés kenyér legyen 13 font és fölybne süssenek.” Aki ez ellen vét, az árúját elkobozzák; másodsor a tapasztalják, a péket régi mód szerint hajókra felállítván, a Dunába bételik.” A sütőasszonyokat, ha vétkeztek, pellengére állították és nyakukba kötötték a kenyeret. A város alkalmazásában álló halászokra is vigyáztak. Ha nem volt elég hal, a cshmeatert addig tartották a tömlőc fenekén, amíg bőven és elégségesen győlt hal a piacra. A napoleoni háború idején folyton emelkedtek az árak, mindenben takarékoskodtak, még a remekes ebédek is alább kellett szállítani. Valamikor a mester asztala rogyásig volt étellel, most csak nyolc fogást engedélyeztek. Ez pedig: 1. kolbászos leves, 2. ténhónus tormával, 3. savanyú kárpáza hússal, 4. rizkása tyúkhússal, 5. bárányhús citromos lével, 6. fehér petycsnye, csibe, malac és sült lud, 7. saláta, 8. fánk. Ami a hatóságoknak nem tetszett, azt árrögzítéssel megtiltották. Csongrád megye 1831-ben a széleskarimájú kalapok készítését tiltotta meg a következő okból: „Az ugynevezett zaiványkalapok az illendőséget felülhaladó karimájukkal együtt gonoszúságot elkövetésre, rejtésként és titkolással szolgálván, ilyen kalapoknak készítése elvétük és elvesztésük fenyeitke alati szorosan megtiltatik.” Rájárt a tud a tulaz női divatra is. Aki például „fejlettora épült filegóriában és cafrangos kalapban” járt, azt még a templomból is kivezettkék. Aki a templomban kivágott ruhában jelent meg, szokra a hajduk kendőt borítottak. Vigyáztak még a borra is. Ha valaki bort akart csapra venni, nem tehetett meg, amíg a külön alkalmazott borbíró meg nem kóstolta. A bíró megivott egy látópohár bort, aztán megmondta, hány krajcárért adhatja pintjét a gazda. A sok súlyos bűntetésnek megvolt a hatása, az ádrágitók száma alaposan megapadt. Úgy vármegye leváltárában már régebben nyomára akadtak egy irásnak, mely azt bizonyítja, hogy a vármegyében ugyancsak drákói szigorral büntették az ádrágitókat. Eszerint az „Ugban megfürösztettek egy drágán áruló kereskedőt.” A fürösztés után az illetőt a város megbélyezték.

Bars és Hont k. e. e. vármegyék közigazgatási bizottságának kisajátítási albizottsága.

Szám: 620—1941.

Tárgy: A zselizi m. kir. állami polgári iskola építés telkének kisajátítás útján való biztosítása.

Hirdetmény

Bars és Hont k. e. e. vármegyék közigazgatási bizottságának kisajátítási albizottsága az 1881. évi XLI. t. c. 33. §-a, valamint a m. kir. Kereskedelem és Közlekedésügyi Miniszter urnak a kisajátítási eljárást elrendelő 92.690—XI. 1941. számú határozata értelmében a tárgyalást Zseliz községben 1941. évi szeptember hó 4-én, d. e. 10 órára tűz ki.

A kisajátítási albizottság a tárgyalás lefolytatására a törvényhatóság első tisztviselőjét (helyettesét), a vármegyei tiszti főügyészt és a m. kir. államépítészeti hivatal főnököt küld ki.

A kisajátítási tervrajzot és az összeírást a kisajátítási albizottság azon utasítással küldi meg Zseliz község előjáróságának, hogy azokat a községhezánál a tárgyalást megelőzőleg 15 napig közzsemlére tegye ki és erről, valamint a tárgyalás idejéről az összes érdekelteket a helyi szokásnak megfelelőleg haladéknélküli értesítse és ennek megtörténtét hivatalos bizonyítvánnyal igazolja.

Figyelemzetti a kisajátítási albizottság az összes érdekelteket, hogy a küldöttség a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelenik meg.

Léva, 1941. július 9.

SÁSKA s. k.
alispán.

A lévai kir. járásbírósg mint telekv. hatóság

2160—941. tk. sz.

Árverési hirdetmény

(kivonat)

Barsmegyei Népbank r. t. lévai bej. cég végrehajtónak Meller Manó Léva és Meller Manóné szül. Deutsch Berta (képv. dr. Pisynt Antal lévai ügyvéd ügygondnok) végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyben a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 571 P. 44 f. tőkekövetelés és járuléki, valamint a csatlakozottakkal kimondott Schäffer Gyula nagysallói lakosnak 166.50 Kf. tőke is jár. A volt csehszlovák államvasutak helyébe lépett magyar államvasutak javára 27.80 Kf. tőke és jár., a volt csehszlovák állam helyébe lépett m. kir. kincstár javára 936.85 Kf. tőkekövetelése és járuléki behajtása végett a Kissalló községben fekvő s a kissallói 450. sz. tkjvben A-1. sorsz. 126. hrsz. alatt felvett és B. 2. 3. szerint Meller Manóné sz. Deutsch Berta nevén álló kert a Beltelekben ingatlanra: 3360 P. kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1941. szeptember hó 15. napjának d. u. 15 órákor Kissalló község előjáróságánál fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb ígért ugyanannyi százaléka kell kiegészíteni.

Léva, 1941. május 21.

KAIL KÁROLY s. k.

kir. jbró.

A kiadmány hitelül
(Olvashatlan aláírás)
kiadó.



Hogy éjjel nyugodtan aludjon és biztonságban érezze vagyonát, őriztesse az altruisztikus alapon álló lévai Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiársvák

Vagyonőrző Vállalatával

(Iroda: Léva, Széchenyi utca 15. Telefon: 229.)

A ma élők közül nincs senki, ki a világháboruban többet veszített volna, mint ők. Támogatásuk hazafias kötelesség!

ÖRZÉSI DIJ:
havi 1 P-től.

APRÓ HIRDETÉSEK

Hirdetésekre való levélbeli érdeklődésekre kérünk válasza szolgáló levelezőlapot csatolni

MA ZVARÁNÁL találkozunk a „Rákóczi-fához” címzett kerthelyiségben.

Eladó Deák Ferenc u. 9. sz. emeletes ház. Érdeklődni Bem utca 12. 10

Háromszobás komplett lakás szept. 1-től kiadó. Érdeklődni Honvéd u. 5. szám alatt. 473

Iskolásfiú teljes ellátásra felvétetik Petőfi-utca 6. 546

Garzon szobák szeptember 1-től kiadók. Léva, Kálvária-sor 3 sz. alatt. 552

Jókarbanlevő használt írógépet keresek megvételre. Fuxhoffer Kálmán textilnagykereskedő, Verebély. 569

Élő halak Moravcsik cégnél ismét kaphatók. Horthy Miklós uton. 670

Egy szorgalmas nő, ki a főzésnél, takarításnál segítene, alkalmazást nyerne azonnali belépésre, közeli plébániára 40 éves korig. Cim a kiadóban. 575

Műbutorasztalos segédekét keres. Gágyor György, Ipolyság. 578

Utcai szoba, konyha kiadó. Botka-u. 11 547

Kőműves munkák tervezését és javítását vállalja Havran Lajos okl. kőművesmester Léva, Barsi-utca 10. 581

Szoba, konyha, speiz kiadó. Pázmány P. utca 26. 582

Diákokat teljes ellátással fölveszek. Schoeller-utca 20. 583

Magyar népdal,

Népi játékdal,

Gyermekdal,

(hazafias ünnepéyek alkalmára)

Gyermek
énekkarok

nagy választékban kaphatók:

NYITRAI

könyvkereskedésében - Léván.

Varrónőt felveszek; Janicsok kötőde. 579

Eladó egy szoba, konyhás, kertes ház. Érdeklődni Horthy Miklós-ut 20. 580



Fegyvergyári

vadász és céllövő fegyverek!

Halászlati cikkek!

Lőpor és robbantószer áruda,

Varrógépek, kerekpárok
és alkatrészek.

Gramofon lemezek, legújabb felvételek.

Baroska János, Léva

Horthy Miklós-út 43. - **Telefon: 130.**

Szakszerű javító műhely és
kerékpár zománcozás.

KÉRJE mindenhol

Kern Oszkár

GARAMVÖLGYI RUM- ÉS
LIKÓRGYÁRA

likőr és szeszesital
különlegességeit.

Gyártelep: Léva, Barsi-u. 7. Telefon 243.

Eladási iroda: Werbőczy-tér 1. Tel. 8.

ÉRTESÍTÉS!

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Léván, Mártonffy u. 2. alatt, Valasek cukrászda mellett

festék
és háztartási cikkek
kereskedést
nyitottam.



A n. é. közönség szives pártfogását kérve:

Laufer S.

Lóherét lábom megvételre keresek, cca félhold. Ozmán-tér 5. 576-

1-ére jó házból kifutófiút felveszek. Vanger fűszerkereskedése. 577

VÁROSI MOZGÓFÉNYKÉPSZÍNHÁZ

Aug. 17. vasárnap 2-4, 1,7 és 1,9 ó.

A legkedvesebb és a legnagyobb sikert elért magyar filmek egyike

M E S E A U T Ó

Főszereplők: Perczel Zita, Páger Antal.

Aug. 19. kedden este 1,7 és 1,9 ó.

Aug. 20. szerda 2, 4, este 1,7 és 1,9 ó.

Aug. 21. csütörtök este 1,7 és 1,9 ó.

Őszi idényünk megnyitó nagyjelme, a legigényesebb követelményeket is kielégítő pazar kiállítású revüfilm

KORA TERRY

Rökk Marika kettős szerepben:

Rökk Marika csárdást táncol és magyarul is énekel a filmben.

További szereplők: Will Quadflieg, Heinz Engelmann.

UFA hangos világhíradó.

Aug. 22. péntek este 1,7 és 1,9 ó

Aug. 23. szombat este 1,7 és 1,9 ó.

Aug. 24. vasárnap 2-4, 1,7 és 1,9 ó.

Az olasz filmgyártás arany éremmel kitüntetett világhíradó

SALVATOR ROSA kalandjai A FEKETE ÁLARCOS

Romantikus történet az olasz királyi udvarok legendás festőjének kettős életéből. Káprázatos mesébe illő jelenetek gyönyörű természet-felvételekkel.

Magyar Világhíradó.

Őszi idényünk további nagy filmjei:

Schubert szerenád, Férjet keresek, Kegyelmes ur rokona